

Informácia k ochoreniu na osýpky

V súčasnosti sme svedkami situácie, kedy ochorenie, ktoré sa pred niekoľkými rokmi najmä vďaka povinnému očkovaniu už prakticky nevyskytovalo, sa dnes na Slovensku v okrese Michalovce a Sobrance vyskytuje v epidémii. Tento prípad nie je ojedinelý, príkladom sú epidemické výskyty osýpok v Európe s najvyšším výskytom prípadov v Rumunsku (4 317 prípadov osýpok), Francúzsku (2 588 prípadov osýpok), Grécku (2 238 prípadov osýpok) a Taliansku (1 716 prípadov osýpok). Od mája 2018, to znamená 3 mesiace prebieha epidemický výskyt osýpok v okrese Michalovce, kde boli prvé prípady ochorenia zavlečené z Veľkej Británie. Jednalo sa o osoby minoritnej populácie žijúce v podmienkach s nižším hygienickým štandardom, ktoré pricestovali na Slovensko z Veľkej Británie. Počet ochorení naďalej v tejto lokalite (okres Michalovce) aj napriek nariadeným protiepidemickým opatreniam narastá a to z 2 závažných dôvodov. Prvým je šírenia ochorenia u neočkovaných osôb a druhým je nerešpektovanie nariadených protiepidemických opatrení – izolácie osôb v domácom prostredí, ktoré boli v kontakte s ochorením a nariadenia očkovania u týchto osôb.

V okrese Prešov a Sabinov ochorenie na osýpky ani podozrenie z ochorenia na osýpky toho času nevidujeme. Vzhľadom na veľmi ľahký možný prenos tohto ochorenia – jedná sa o vzdušnú nákazu ako aj fakt, že sa jedná o vysoko nákazlivé ochorenie, je dôležité venovať tomuto ochoreniu pozornosť.

Osýpky nie sú neškodné detské ochorenie. Ide o vysoko nákazlivé ochorenie, ktoré sa ľahko šíri medzi neočkovanými osobami. Príznaky sa objavia zvyčajne 10 až 12 dní po nakazení sa, spočiatku pripomínajú prechladnutie s nádchou, kašľom a horúčkou. Pacient má začervenané oči precitlivené na svetlo. Ako ochorenie postupuje, zvyčajne na 3. až 7. deň môže horúčka vystúpiť na 39 – 41°C a zjaví sa červená vyrážka, ktorá sa objaví najprv za ušami a v zátylku, následne sa šíri na tvár, trup a končatiny, pretrváva 4 až 7 dní. Najvyššia nákazlivosť chorého je 4 dni pred a 4 dni po objavení sa vyrážky. Závažnosť osýpok spočíva najmä v komplikáciách ako sú zápaly ucha, zápaly priedušiek a pľúc, zápal mozgu, prípadne môže dôjsť aj k úmrtiu. Približne 30 % hlásených prípadov má jednu alebo viac komplikácií, zvlášť deti do 5 rokov a dospelí nad 20 rokov. Osýpky môžu prebiehať vážnejšie u osôb s oslabeným imunitným systémom a u veľmi malých detí, ktoré ešte nie sú vzhľadom na vek chránené očkovaním (očkovanie spoločne proti osýpkam, ružienke a parotitíde sa vykonáva u detí vo veku 15 – 18 mesiacov). Momentálne sa v aktuálne prebiehajúcich v ohniskách nákazy prijalo opatrenie v zmysle Krízového štábu OÚ Michalovce, pre okres Michalovce – očkovanie všetkých osôb od dovŕšenia 6. mesiaca do 50 roku života. Po prekonaní osýpok sa získava doživotná imunita voči danému ochoreniu.

Proti osýpkam sa dá chrániť očkovaním. V SR sa začalo s pravidelným očkovaním v roku 1969. V súčasnosti sa proti osýpkam očkuje povinne, spoločne vakcínou proti osýpkam, ružienke a mumpsu. Povinne sa očkujú deti vo veku 15. – 18. mesiacov. Druhá dávka očkovania sa realizuje u detí v 11. roku života. Po období, kedy Slovenská republika

patrila medzi krajiny s najvyššou úrovňou zaočkovanosti 98% - 99%, v posledných rokoch sledujeme postupne klesajúci trend zaočkovanosti a to najmä v dôsledku odmietania očkovania a antivakcinačných aktivít. Pokles zaočkovanosti pod odporúčanú úroveň (95%) znamená nedostatočnú kolektívnu ochranu populácie - ak zaočkovanosť nedosiahne úroveň 95%, môže dôjsť v prípade výskytu ochorenia k jeho následnému šíreniu.

V súvislosti s epidemiologickou situáciou vo výskyte tohto ochorenia, vzhľadom ku dovolenkovému obdobiu, kedy dochádza ku zvýšenému pohybu obyvateľstva jednak v rámci Slovenska, ale aj Európy upozorňujeme cestovateľov, aby si pred vycestovaním u svojho všeobecného lekára overili, či boli v minulosti očkovaní alebo prekonali osýpky. V prípade ak neboli očkovaní a v minulosti osýpky neprekonali, prípadne sa tieto údaje zo zdravotnej dokumentácie zistiť nedajú odporúčame očkovanie. V prípade rodičov, ktorí z akýchkoľvek dôvodov nedali svoje dieťa zaočkovať v súlade s očkovacím kalendárom, aby zvážili svoje rozhodnutie, kontaktovali pediatra a prediskutovali možnosti ich očkovania.